

DZIENNIK URZĘDOWY

C. i K. KOMENDY OBWODOWEJ w OPATOWIE.

Prenumerata kwartalnie 3 korony,
Numer pojedyńczy 10 halerzy.

Nr. 14.

Opatów, dnia 15. lipca 1916.

1.

Ogłoszenie.

W sprawie tegorocznych żniw wydaje się następujące zarządzenia.

1) Ponieważ w zeszłym roku dostarczono c. i k. Komendzie obwodowej stosunkowo dużo powyrastanego i stęchłego zboża, zwraca się więc uwagę rolników na to, ażeby tylko dobrze wyschnięte zboże do stodół zwozili.

2) Jeżeli gdzie brak stodół należy zboże układać blizko dróg w stertach. Sterty muszą być jednak dobrze zbudowane i dokładnie słomą kryte; snopy układać należy kłosami do wewnątrz, ażeby przeszkodzić porastaniu zboża. Przy stertach z siana należy uwzględnić te same okoliczności.

3) Zaraz po zbiorach należy pola dokładnie oczyścić z chwastów.

4) Dla braku nawozów sztucznych i obornika winno się pola użyźniać roślinami do tego nadającemi się jak łubin, bób, najlepiej zaś uczynić to zaraz po żniwach.

5) Dla braku koni używać należy krów, jako siły pociągowej i zawczasu przygotować niezbędne jarzma i chomąta.

6) Przy żniwach należy do pracy powoływać kobiety i starsze dzieci. Tam, gdzie zajdzie tego potrzeba, przyjdzie z pomocą wojskowość wraz z końmi i wozami. Robotnicy rolni zajęci w cywilnych oddziałach robotniczych, będą na czas żniw t. j. od 17./7. do 20./8. zwolnieni.

2.

Hodowla królików.

W ślad tutejszego obwieszczenia, umieszczonego w Dzienn. Urzęd. Nr. 13 P. 7.

Do rozp. W. J. G. F. Nr. 33766 z dnia 9./6. 1916.

Interesowanym podaje się do wiadomości, że 3 do 4 miesięczne rasowe króliki do chowu można zamawiać wprost u firmy Adolf Henn Wiedeń X. Favoritenstrasse 135.

Poniżej podaje się ceny tej firmy.

Ceny rozumie się w miejscu sprzedającego za sztukę.

Przesyłkę uskutecznia się pocztą, lub koleją jako pospieszną, lub też za poprzedniem wysłaniem należytości. Gwarantuje się za przybycie zwierząt żywych, zdrowych i zdolnych do chowu.

Wysyłka możliwa w każdej porze roku.

Lekkie skrzynki dla jednego dużego lub czterech małych królików, jakoteż kosze z owoców do opakowania liczy się bardzo tanio.

Przez biuro maszyn c. k. Towarzystwa gospodarczego we Wiedniu I. Schauflergasse Nr. 6 można sprowadzać przyrządy do karmienia z glazurowanej glinki w cenie po 60 halerzy [forma okrągła) i po 90 halerzy [forma podłużno-owalna] oraz drabinki z cynkowanego drutu po K. 1.20 za sztukę prócz opakowania.

Zamówienia uskutecznia się za zaliczką.

	Wiek w miesiącach:		
	3 – 4	5 – 6	8 – 12
	Ceny w koronach		
Olbrzymy belgijskie (B.R.)	10 – 15	20 – 25	30 – 35
Niebieskie olbrzymy wiedeńskie [B.W.R.]	8 – 10	12 – 20	20 – 25
Białe wiedeńskie [W.W.]	8 – 10	12 – 15	18 – 25
Jasno-srebrzyste [S.]	4 – 5	6 – 8	10 – 12
Średnio i ciemne srebrzyste (S.]	6 – 7	10 – 12	14 – 16
Króliki krzyżowane [4.]	6 – 8	10 – 12	15 – 20

Sekcya stara się zawsze dostarczyć materyału do chowu ze wszystkich części Monarchii, lecz materyał ten jest obecnie trudny do nabycia.

Przeto zaleca się sprowadzać 3–4 miesięczne króliki, które będą mogły dostarczyć mięsa dopiero w lecie 1917. Do hodowli w celu uzyskania mięsa najlepiej nadają się króliki krzyżowane i srebrzyste.

Są tam również do nabycia drabinki i przyrządy do karmienia.

Jako miejsce wyprawy skórek króliczych na futerka, buciki i rękawiczki poleca się firmę: Alfred Roth, Feinlederfabrik in Cholin, Post Borotitz in Böhmen. Skórki należy posyłać opłatnie a ocenę czy one nadają się na futerka, buciki lub rękawiczki należy zostawić fabrykantowi.

Ceny za garbowanie: 80 halerzy za skórki na buciki lub rękawiczki. 40 halerzy za skórki na futerka.

Wojskowe Jeneralne Gubernatorstwo zamierza jednak założyć wielki zakład hodowli królików we własnym zarządzie, pojedyncze obwody będą mogły później pokrywać swoje zapotrzebowanie królików do chowu.

3.

Kursy wakacyjne dla nauczycieli ludowych.

Na podstawie zezwolenia Naczelnej Komendy armii z dnia 6. czerwca 1616 Nr. 38028 zostanie urządzony czterotygodniowy kurs dla nauczycieli i nauczycielek w następujących miejcowościach: 1) Busk, 2) Jędrzejów, 3) Lubartów, 4) Miechów, 5) Noworadomsk, 6) Olkusz, 7) Włoszczowa, 8) Opoczno, 9) Puławy; 10) Pińczów, 11] Sandomierz, 12) Zamość. Kurs trwać będzie od 24. lipca do 19 sierpnia i obejmować będzie: 1] pedagogikę, 2] dydaktykę i metodykę specjalną, 3) język i literaturę polską, 4] geografię i historyę Polski z uwzględnieniem krajowościennych. Uczestnicy kursu będą prócz tego odbywali codzienne kolejno lekcyę praktyczną w szkole ludowej z zakresu przedmiotów nauki szkolnej; tudzież gier i zabaw. Stosownie do miejscowych warunków urządzone będą wykłady z zakresu higieny szkolnej, kooperatywy, wycieczki w okolice i t. p.

Uczestnicy kursu otrzymają na pokrycie kosztów utrzymania i podróży zasiłek jednorazowy sto koron tudzież wolne mieszkanie (bez pościeli.] Komitety miejscowe postarają się o zapewnienie możliwie taniego wiktu.

Prośby o przyjęcie na kurs [z wymienionem lub bez wymienienia specyalnej miejscowości] należy wnieść za pośrednictwem Komendy obwodowej, w której petent [ka] mieszka, do Jeneralnego Gubernatorstwa natychmiast. Jeneralna Gubernia zastrzega sobie prawa przy możliwem uwzględnieniu specyalnych życzeń, przydzielenia poszczególnych osób do kursów w miastach, których w prośbie, nie wymieniono.

Pod rozwagę będą wzięte prośby:

a] nauczycieli czynnych obecnie w publicznych szkołach ludowych zwłaszcza wiejskich i małomiasteczkowych całego obszaru okupowanego.

b) osób, które piśmiennie zobowiążą się do pełnienia służby nauczycielskiej w publicznej szkole ludowej wiejskiej lub małomiasteczkowej w miejscowości wyznaczonej przez władze od 1|IX. 1916 r. [W przeciwnym razie musiałyby zwrócić przyznany im zasiłek]. Te osoby powinny dołączyć dowody studyów

poprzednich, świadectwo moralności i świadectwo fizycznego uzdolnienia do zawodu nauczycielskiego.

4.

Waluta w Polsce!

Skupowanie złotych monet.

A. W a l u t a.

I. Rozporządzeniem c. i k. Nacz. Komen. armii Op. L. 71274 z roku 1916 unormowano walutę w obrębie austr. węg. terenu okupacyjnego, w Polsce jak następuje:

a) Waluta koronowa obowiązuje w powyższym terenie przy wypłacie za przedmioty lub świadczenia,

1. których cenę urzędowo ustalono.

2. które przez Komendę lub organa c. i k. Zarządu wojskowego przymusowo były żądane.

Przy tem obowiązuje każdorazowy, urzędowo ogłoszony [odpowiadający wartości marki] kurs wymiany.

Umowy prywatne, mocą których w wypadkach wymienionych pod 1. wykluczona jest wypłata według waluty koronowej, są nieważne,

b) W publicznych kasach przyjmuje się pieniądze zarówno według waluty koronowej jak i według waluty rosyjskiej stosownie do każdorazowego, urzędowo ustalonego kursu wymiany.

Zarządzenie to stosuje się przedewszystkiem do wyznaczonych według rosyjskiej waluty podatków i innych publicznych danin, przyczem nadmienia się że wymiar podatków wraz z dodatkami i kary oznaczone będą w rublach.

c) Rozporządzenie niniejsze nie odnosi się do wypłat lub wpłat monetą złotą.

d) Wszelkie przekroczenia tego zarządzenia karane będą przez Komendę obwodową grzywną do 2000 koron lub aresztem do 3 miesięcy.

e) Rozporządzenie to weszło w życie z dniem 26. czerwca b. r.

Uwagi dodatkowe.

II. Wszelkie urzędowe ustalenia cen wytycznych zawierać będą na pierwszym miejscu oznaczenie cen według waluty rosyjskiej.

III. W Polsce i innych obszarach okupowanych państwa rosyjskiego należy przyjmować także pieniądze niemieckiej waluty stosownie do każdorazowego kursu wymiany.

IV. Uszkodzonych banknotów obcej waluty kasy wojskowe nie przyjmują.

B. Kurs wymiany.

V. Aż do dalszego zarządzenia obowiązuje następujący kurs pieniężny:

100 Marek [w srebrze, niklu bronzie lub banknotach] – 143 K. 50 h.

100 rubli [w srebrze, niklu, bronzie lub banknotach] – 250 K.

VI. Dotychczasowy kurs nadal nie obowiązuje.

C. Zakupno monet złotych.

Kasa obwodowa upoważniona jest do zakupna znajdujących się w Kraju monet złotych [marek, Napoleondorów, rubli, dolarów, dukatów, austr. guldenów złotych i t. d.] według każdorazowo-ustalonego kursu wymiany o którem dowiedzieć się można w kasie Komendy obwodowej.

Kasa przyjmuje również przedziurawione złotówki, używane jako przedmioty ozdobne, odrącając 10% od każdorazowego kursu wymiany.

5.

Ostrzeżenie przed spekulantami gruntowymi.

M. G. G. A. Nr. 7139/16.

Zdarzają się wypadki, że niesumienni spekulanci gruntowi namawiają ludność włościańską do pozbywania się ziemi pod pozorem, że przez wojnę grunta rzekomo straciły na wartości i w ten sposób wyrządzają ludności szkodę.

Przeciw takiemu fałszywemu tumanieniu Komenda obwodowa wystąpi z całą surowością.

Własność ziemska bowiem przez wojnę nietylko nie spadła w cenie, lecz przeciwnie bardzo znacznie podniosła się na wartości i jeszcze pójdzie w górę.

Dlatego z całą stanowczością odradza się sprzedaży gruntu.

Jeżeli zajdzie wypadek zamierzonej spekulacyi gruntowej lub nakłaniania włościan do pozbycia gruntu, winien każdy zrobić do sądu wojskowego Komendy obwodowej doniesienie na osoby podejrzane o nieczyste spekulacye gruntowe.

6.

Osuszanie kartofli.

Zwraca się uwagę ludności tych części obwodu, które z powodu złych środków komunikacyjnych albo źle albo wcale nie zużytkowują zbytecznych ilości kartofli na urządzenie zakładów osuszania kartofli;

Odróżnić należy produkcyę skrawków kartoflanych od mąki kartoflanei.

Szczególnie polecenia godnymi są zakłady „Försterwerke“ które posiadając tego rodzaju urządzenia umożliwiają przeróbką 13—32 q. kartofli na godzinę.

Przyrządy do wyrabiania mąki produkują ze 100 q. kartofli około 25 q. mąki.

Interesowani mogą poinformować się dokładnie w oddziele gospodarczym Komendy obwodowej; zaś co dotyczy szczegółowych kosztorysów i planów poleca się firma M. Lechner, Wien II|I Springergasse 5.|1|7. o urządzeniu tego rodzaju zakładów.

7.

Konfiskata rzepaku.

Stosownie do rozp. Jen. Gub. Wojskow. W. A. Nr. 48524 z 7. lipca 1916 a w łączności z obwieszczeniem L. 15271 z 10. lipca 1916 w sprawie zarządzonego zajęcia rzepaku ogłasza się co następuje:

Na podstawie § 4. rozporządzenia Naczelnego Wodza Armii z dnia 11|6. 1916 [Dziennik rozporządzeń c. i k. Zarządu wojskowego w Polsce XXIII|61] i w uzupełnieniu zarządzenia c. i k. Jeneralnego Gubernatorstwa wojskowego W- A. Nr. 3822 podstanawia się:

1. Z a j c i e.

Wszystek rzepak jest zajęty, wszelki obrót tym artykułem jest wzbroniony.

2. Zwolnienie od zajęcia.

Zezwala się producentowi na zatrzymanie nasiennego rzepaku w iłości 10 kg. na każdy mórg rzepakiem uprawiony.

3. Obowiązek omłotu.

Do 15. sierpnia 1916 musi być rzepak wymłócony i oddany do rozporządzenia Komendy obwodowej.

4. Odbrór i cena.

Rzepak będzie odebrany przez osoby, które Komenda obwodowa zaopatrzy w tym celu w odpowiednie legitymacye.

Cena za rzepak wynosić będzie do 15. sierpnia 1916, koron 65. po 15. sierpnia koron 55 za 100 kg. loko magazyn wojskowy.

Za rzepak gorszej jakości może cena być obniżona w granicach 10 koron za 100 kg; spory pomiędzy odbiorcą a producentem rostrzyga Komenda obwodowa.

5. Zamknięcie olejarń.

Wszystkie olejarnie mają być bez wyjątku przez c. i k. posterunki żandarmeryi zamknięte i opieczętowane.

6. Postanowienia karne.

Przekroczenia niniejszego rozporządzenia będą karane przez Komendy obwodowe po myśli § 10 powołanego na wstępie rozporządzenia, względnie o ile chodzi o przekroczenie zakazu wywozu po myśli § 7 rozporządzenia Nr. 47 z dnia 15.|12. 1915 dotyczącego zakazu wywozu.

7. Interesy zawarte wbrew zakazowi.

Interesy zawarte wbrew postanowieniom niniejszego rozporządzenia są nieważne.

Przedmioty przez których kupno lub sprzedaż naruszono to rozporządzenie lub zakaz wydany na jego podstawie, tudzież cena kupna za nie, ulegają konfiskacie i będą użyte przez Komendę obwodową dla wyżywienia ludności.

8. Moc wsteczna,

Postanowienia § 12 na wstępie wymienionego rozporządzenia mają zastosowanie również odnośnie do rzepaku.

9. Ogłoszenie.

Te rozporządzenia, które ogłasza się w Dzienniku urzędowym j przez publiczne plakatowanie muszą magistraty i urzędy gminne w sposób praktykowany w danej miejscowości podać do ogólnej wiadomości i obowiązują one z dniem ogłoszenia.

8.

Rekwizycya gliceryny i ługów.

Do rozp. Jener. Gubernii wojskowej L. 32348.

W myśl rozporządzenia Nacz. Kom. Armii M. V. L. 28001/P. c i. k. Jen. Gub. wojskowa w Lublinie na podstawie artykułu 53, rozdz. 2 Konwencyi Hagskiej zajęła wszelkie rodzaje skoncentrowanej i rozcieńczonej gliceryny oraz ługów, służących do fabrykacyi mydła, uważając tego rodzaju artykuły za materyał wojenny. Stosownie do tego, wzbroniona jest sprzedaż powyższych artykułów w obrębie austryacko-węgierskiego terenu okupacyjnego.

Nieprzestrzeganie tego zarządzenia pociągnie za sobą karę w myśl § 1 Rozp. Naczelnego Wodza Armii z 19 sierpnia 1915, L. 31 Dz. rozp.

Szczegóły tyczące się rekwizycyi wymienionych zapasów będą później ogłoszone.

9.

Rekwizycya szpagatu i dekstryny.

I.

Z dniem dzisiejszym zajmuje się prowizorycznie wszelkie znajdujące się w obwodzie zapasy dekstryny.

Osobom posiadającym zapasy dekstryny nie wolno tychże sprzedawać, lecz należy swoje zapasy wraz z żądaną ceną zgłosić w c. i k. Komendzie obwodowej.

II.

Z dniem dzisiejszym zajmuje się prowizorycznie wszelkie znajdujące się w obwodzie zapasy szpagatu.

Osobom posiadającym zapasy szpagatu nie wolno tychże sprzedawać, lecz należy swoje zapasy wraz z żądaną ceną zgłosić w c. i k. Komendzie obwodowej.

10.

Podniesienie hodowli drobiu.

W tutejszym obwodzie nie przywiązuje się do hodowli drobiu takiej wagi, na jaką ta gałąź gospodarstwa jako ważny czynnik w wyżywieniu ludności zasługuje. Nie ma bowiem zwierzęcia domowego, które, przy tak małych wymaganiach – kosztem rozrzuconych zapomnianych ziarnek, którebу przepadły dla gospodarstwa dostarczało tak cennego wytworu, jakiem jest jajo. I trzeba to nazwać wprost rozrzutnością i nieroztropnością, jeżeliby rolnicy uchylali się od hodowli drobiu, która bez żadnych wysiłków i kosztów może stanowić ważne źródło dochodu w gospodarstwie.

Sprowadzenie rasowych kur nadzwyczaj produktywnych, na które w pierwszej linii należałoby zwrócić uwagę – nie da się narazie należycie uskutecznić, a należałoby przedewszystkiem doprowadzenie istniejących kur do najwyższego stopnia produktywności.

Ażeby osiągnąć wyniki w tym kierunku winien rolnik przedewszystkiem wziąść pod uwagę stan swoich kur i poczynić pierwsze kroki prowadzące do tego celu, a mianowicie:

Zbadać wydatność posiadanej rasy kur, koniecznie potrzebnem jest przytem zbadać produkcję jaj u każdej kury, a wówczas dopiero zauważy rolnik, że nie zawsze najpiękniejsze i najbardziej pstre kury niosą najlepsze jaja.

Dla tej kontroli – jak uczy doświadczenie – potrzeba bezwarunkowo oddzielić kurnik od miejsca, w którym kury się niosą, a poleca się przytem następujące urządzenie:

Za pomocą siatki drucianej należy w kurniku urządzić miejsce, w któremby kury niosły jaja, bacząc na to ażeby tam nie było okienka, ponieważ kura w ciemności uważa się za nieobserwowaną i kładzie możliwie głębokie gniazda do znoszenia jaj.

Rano nie daje się kurom zaraz opuszczać kurnika lecz musi się przekonać czy kura nie jest z jajem, co należy czynić bez bólu dla tejże. Każdą kurę z jajem należy zanieść do miejsca przeznaczonego do znoszenia jaj, inne zaś puścić na wolność.

Naturalnie tyle tam musi być tylko koszy ile jest kur, gdyż w przeciwnym razie kontrola nie jest możliwą.

Teraz osoba której powierzono kontrolę kur, musi czekać aż każda kura zasiądzie swój kosz.

Kury te należy zapisać i następnie opuścić kurnik.

Kury powinny być poznaczone numerowanemi blaszkami u nogi, a kosze również mają być poznaczone.

Około 11. godz. przed południem trzeba przed

się wziąść kontrolę, porównać zapiski, wpisać dzień i produkcyę z uwagą co do rozmiarów jaja. Następnie wypuścić kury na wolność.

Po dwumiesięcznej tego rodzaju obserwacyi widzi się, które kury dostarczyły najwięcej jaj, a które największe jaja. Ażeby ustalić roczną produkcyę, musi się tę czynność prowadzić przez rok, gdyż dopiero wówczas można to wyrazić w liczbach.

Ten wynik rocznej obserwacyi pokazuje wówczas gospodarzowi jego najlepsze kury i prowadzi go na pierwszy stopień podniesienia hodowli drobiu. Teraz on widzi, że tak jak najlepsze ziarnka nasienne wydają najlepsze plony, tak również i pisklęta odziedziczają dobre zalety drobiu.

Do wylęgiwania użyje rolnik jaj tych kur, które według jego notatek dostarczyły najwięcej jaj i największe jaja; a gdy młode podrosną i będą się niosły, wówczas wyłączy z hodowli te kury które okazały małą produkcyę jaj;

W ten sposób bez wydatków pieniężnych przyjdzie gospodarz po dwóch latach w posiadanie dobrego drobiu, który mu sprawia radość a gospodarstwu przysporzy dochodów.

Ażeby hodowlę drobiu prowadzić równomiernie i skierować ją na właściwe tory, zaleca się zawiązywanie stowarzyszeń dla hodowli drobiu, któreby przedewszystkiem baczyły na wydatność drobiu.

Amatorska hodowla rasowego drobiu jest połączona z wielkimi wydatkami a przynosi mało praktycznego zysku.

Komenda odwodowa poświęci jak najwięcej starań dla podniesienia hodowli drobiu i będzie wszystkie dążenia w tym kierunku jak najusilniej popierać.

W celu zorjentowania się co do ras kur w obwodzie winne gminy przedłożyć spisy według miejscowości i dworów, w którychby były uwidocznione rasy, jakoteż ilość kur, [również i indyków, pantarek, i t. d.] gęsi i kaczek.

C. i k. Komendant Obwodu:

Waleryan FEHMEL

pułkownik, w. r.